

Sanat ve Finans

Büyüyen pazara yakından bakış

Osman Aytaman

Kıdemli Müdür
Stratejik Planlama,
İş Geliştirme ve Pazarlama
Deloitte Türkiye

Deloitte'un bu yıl 5. yılına giren Sanat ve Finans Raporu, Deloitte Lüksemburg Ofisi ve ArtTactic firmasının katkılarıyla yayımlandı. Bugün, 2016 yılı verilerine göre küresel sanat eserleri koleksiyonunun yaklaşık 1,62 trilyon Amerikan Dolarına ulaştığı tahmin edilmektedir. Alternatif bir yatırım aracı olarak görülen bu sektörün 2026 yılında 2,7 trilyon Amerikan Doları olması beklenmektedir. Pazar sadece koleksiyoncuları ve açık arttırma firmalarını değil, ayrıca varlık yönetimi danışmanlarının da ilgi odağındadır. Son yıllarda, sanat eserleri yatırım danışmanlığı hizmetlerinin gelişmesi, rekabetin arttığı Varlık Yönetimi sektörünü zenginleştirerek, "bütünsel bir servet yönetim modeline" geçişe yol açmıştır.

Dünyanın önde gelen açık arttırma firmaları Sotheby's, Christie's ve Phillips'in verilerine göre 2017 yılında 5,7 milyar Amerikan Doları satış hacmine ulaşarak, pazarın 4,6 milyar Amerikan Doları ile durgun olarak yorumlanan 2016 yılına karşılık %18 büyüdüğü gözlemlenmiştir. Ağırlıklı olarak büyüme empresyonist, modern ve çağdaş sanat eserlerinde görülse de Çin ve Asya menşeli eserlerde %21 büyüme görülmüştür. ▶

Dünyada sanat eserleri alım satımı New York, Londra ağırlıklı olmak üzere Hong Kong, Cenevre, Paris ve Milano'da gerçekleşmektedir. New York, 2,6 milyar Amerikan Doları ile pazarın neredeyse %50'sini oluştururken, Londra %30, Avrupa'nın geri kalan 3 şehri Cenevre, Paris ve Milano sadece %10'unu temsil etmektedir. Pazar lideri New York'un ciddi büyüme oranlarının yanı sıra, Brexit sonrası yaşanan belirsizliklere rağmen Londra'da 3 büyük müzayede firmasının gelirlerinde bir önceki yıla göre 404 milyon Amerikan Doları artış görülmüştür.

Dünyadaki ultra yüksek net değerli birey (ultra-zengin) nüfusu 2016'da yüzde 3,5 oranında büyümüştür ve bu büyümenin ciddi oranda devam ederek 2026 yılına gelindiğinde toplam ultra-zengin sayısının yüzde 43 artacağı tahmin edilmektedir. Knight Frank yakın tarihli bir raporunda varlık yöneticilerinin %37'sini araştırdı; raporda müşterilerinin sanat, şarap ve klasik otomobil gibi bir dizi lüks yatırımları olduğu belirtilmekte, hatta %47'sinin bu tür yatırımların son yıllarda daha popüler hale geleceği tahmin edilmektedir. Ultra-zenginlerin yatırım arayışlarının arasında sanat eserlerinin önemli bir yer tutması varlık yönetimi danışmanlarının bu alandaki hizmetlerine odaklanarak, çeşitliliklerini arttırmaları gerektiğini göstermektedir. Sanatın yatırım danışmanlığı olarak görülmesinin yanı sıra, sanat eserlerinin teminat olarak değerlendirilmesi, mülklerin planlaması ve risk yönetimi son dönemde varlık yönetiminin gündemine girmiştir. Varlık yönetimi endüstrisindeki artan rekabet, sanat ile ilgili varlıkları hizmet sunumuna dahil etmek için bir bütünsel servet yönetimi modeline geçilmesi için kilit olarak görülmektedir.

Bugün, birçok yönden bir fırsat olarak görülse de, sanat eserleri fonlamanın çok küçük sayılabilecek bir hacme sahip olması ve halen yeterli olgunluğa ulaşmamış bir sektör olmasından dolayı sanat, varlık yöneticilerinin %59'u tarafından alternatif yatırım hizmeti olarak değerlendirilmemektedir. Mevcut sanat yatırım fonlarının performansının ölçülmesi ve şeffaflığı yeterince sağlanmadığından, yeni sanat fonlarının piyasaya girmesi güçleşmekte, sektörün büyümesini, öğrenmesini ve büyümesini engellenmektedir. Bu alanda faaliyet gösterenlerin daha iyi organize olabilmek için bir birlik oluşturma denemeleri olmuş olsa da sektörün boyutu nedeniyle çok fazla ileri gidilememiştir. Sektör temsilcilerinin %72'si sanat eserleri piyasasının düzenlenmemiş olmasının sanat eserleri fonlarının gelişiminde önemli bir engel oluşturduğunu düşünmektedir. Mevcut durumdaki bu sorunlara rağmen varlık yöneticilerinin %56'sı önümüzdeki dönemde bağımsız bir organizasyonun kurulması, şeffaflığın ve güven ortamının pekiştirilmesi ile sektörün gelişmesinin destekleneceğini düşünmektedir.

Sektördeki güven ve şeffaflığın gelişmesini sağlayacak bir diğer etken de teknolojik çözümlerin kullanımının artırılmasından geçmektedir. Bugün pek çok açık arttırma kurumu online platformları kullanmayı tercih etmektedir. 2017 yılında 3,75 milyar Amerikan Dolarına ulaşan online işlemler bir önceki yıla göre %15 büyüme sağlamıştır. Dijital kanalların gelişmesi ile veri ve analitik çözümler geliştirilebilmekte ve bu sayede şeffaflığın gelişmesi, değerlendirmelerin doğruluğu ve daha sağlıklı risk yönetiminin gerçekleştirilmesini sağlamaktadır.

Birlik ve düzenleyici kurumların devreye girmesi ve blockchain gibi yeni teknolojilerin yeni fırsatlar geliştirdiği sanat eserleri piyasasının yakın gelecekte güven ve şeffaflık ortamını geliştirmesi ve daha hızlı büyümesi beklenmektedir.

Raporun tamamına buradan ulaşabilirsiniz.

